

Jyväskylä: IHANA – ikääntyvien hyvä asuminen Jyväskylässä

1. Esittely ja tavoitteet

Jyväskylän kaupunki on viime vuosina ollut mukana useissa kehittämishankkeissa ja selvityksissä, mitkä liittyvät ikääntyneiden asumiseen ja sen kehittämiseen. Projektityöntekijä kävi läpi tehdyt selvitykset ja kokosi olemassa olevaa tietoa. Tiedon pohjalta luotiin strategista pohjaa ja suuntaviivoja ikääntyneiden asumiseen ja asumisen palveluihin. IHANA-hankkeessa tätä tavoitetta ja luotua strategiaa vietiin asumisen osalta toteutukseen.

Hankkeen tavoitteena oli lisätä asumisen ennakoimisen ja varautumisen tietoisuutta ikääntyneiden keskuudessa. Palvelujen ikäystävällisyyttä tarkasteltiin ja kehitettiin yhteistyönä eri toimijoiden ja opiskelijoiden kanssa. Case-asuinalueille tehtyjen asuinalue- ja esteettömyyskatselukyselyjen kautta selvitettiin ikääntyneen väestön asumisen varautumista.

2. Toteutus ja tulokset

Ennakoimisen ja varautumisen lisääminen asumisen asioissa kaupunkilaisten keskuudessa

”Omannäköinen ja mielekäs asuminen eläkkeellä ollessani” -videolla informoitiin ikääntyneitä asumiseen liittyvistä asioista, mutta myös pyrittiin herättämään ikääntyneitä pohtimaan aihetta. Videon lisäksi hankekoordinaattori oli mukana jakamassa asumisen ennakointiin ja varautumiseen liittyvää tietoa vanhustenviikon seniorimessuilla. Hanke oli mukana myös Jyväskylän kaupungin järjestämässä avoimessa seniори-infossa.

Hankkeen tavoitteena oli tarjota Jyväskylässä toimiville kymmenille eläkeläisjärjestöille ”Omannäköinen ja mielekäs asuminen eläkkeellä ollessani”-teemaisia tietoiskuja. Koronapandemian takia kokoontumiset eivät kuitenkaan olleet mahdollisia kuin vasta syyskuusta 2021 lähtien. Tämän jälkeen tapaamisia toteutettiin noin 13 kertaa ja osallistujia oli yhteensä noin 480. Tapaamiset olivat vuorovaikutteisia ja niissä esiteltiin käytännön asioita, joiden kautta omaa asumista pystyi tarkastelemaan.

Hankkeessa geronomiopiskelija kokosi kaupungilta eläköityvistä työntekijöistä pilottiryhmän. Sille tarjottiin tietoa ikääntymisestä ja sen ennakoinnista Vanhustyön keskusliiton kehittämän toimintamallin mukaisesti.

Yhteistyö eri toimijoiden kanssa

Koko hankeajan myös eri hallinnonaloille ja organisaatioille tiedotettiin ikääntyneiden asumisen ennakoimisesta ja siihen varautumisesta.

Hankkeen asuinalueilla olevien yritysten ikäystävällisyyttä arvioitiin geronomi-opiskelijan ja ikääntyneiden toimesta. Käynneillä arvioitiin yrityksen viestintää, asiakkaan kohtaamista ja esteettömyyttä. Myöhemmin tehdyn kyselyn perusteella yritykset olivat hyödyntäneet saatua palautetta.

Yhteistä keskustelua käytiin myös muiden tahojen kanssa. Ikäruoka 2.0 -hankkeen kanssa keskusteltiin siitä, kuinka ikääntyneille voidaan kehittää hyvää syömistä tukevia palveluita. IHANA-hanke tiedotti asiointiliikenteestä (linkki VIP), joka on Jyväskylässä yksi kotona pärjäämistä tukeva palvelu. Hanke teki asiointiliikenteestä videon, tietoiskuja eläkeläiskerhoissa sekä tiedotti asiointiliikenteen toiminnasta, jotta ikääntyneiden liikkuminen sujuvoituisi.

Asuin ympäristön kehittäminen

Hankkeessa analysoitiin kolmea erityyppistä case-asuinaluetta ikääntyvän ja ikääntyneen väestön näkökulmasta. Case-alueiksi valikoituvat Kangaslampi, Lahjaharju ja Tikkakoski. Opiskelijat tekivät esteettömyyskatselmukset ja toteuttivat asuinaluekyselyn. Kyselylomakkeita lähetettiin postin kautta case-alueiden 55 vuotta täyttäneille asukkaille yhteensä 1075 kpl. Kyselyn vastauksista esiin nousseita kehittämiskohteita vietiin jo hankeaikana eteenpäin ja niihin pyritään vastaamaan mahdollisuuksien mukaan tulevana vuosina.

Kyselyn vastauksissa yhdeksi erityiseksi kehittämiskohteeksi nousi omakotitalojen liittymien talvikunnossapidon parantaminen. Talvikaudella 2021–2022 pilotoitiin kokeilu, joka koski kyselyssä mukana olleiden asuinalueiden omakotitaloissa asuvia yli 75-vuotiaita. Heidän oli mahdollisuus saada apua aurauskaluston jälkeen jääneen lumivallin puhdistukseen.

HYMY-hanke on ollut Hyvinvointiympäristön tietopohjan mallintaminen ja hyvinvointijohtamisen kehittäminen - verkostohanke. Jyväskylässä hankkeessa tuotettua menetelmää jatkojalostettiin eteenpäin IHANA-hankkeen tarpeisiin. Aikaansaadulla työkalulla voidaan analysoida erilaisia ennalta määrättyjä ikääntyvien ihmisten hyvinvointia edistäviä kriteerejä. Kaupungin asiantuntijaryhmä pohti kriteereitä tarkastelulle ja valikoitavien kriteerien valinnan suhteen tehtiin yhteistyötä vanhusneuvoston kanssa.

3. Kokemukset ja tulosten hyödyntäminen

Hankkeen yhdeksi keskeisemmäksi onnistumiseksi voidaan sanoa ikääntyvien asumisen ennakkoinnin ja varautumisen tietoisuuden lisääminen. Pandemia haastoi ikääntyneiden osallistamista, mutta siitä huolimatta hankkeen aikana pystyttiin kohtaamaan ikääntyneitä. Hankkeessa päästiin toteuttamaan käytännön asioita, esimerkiksi penkkien lisäämisen ja aurauspilotin myötä.

Hankkeessa käytössä olleita toimintatapoja pyritään jatkossa hyödyntämään ikäystävällisyyden kehittämiseen. Jatkossa pyritään laatimaan ikäystävällisten asuinalueiden kehittämisestä päätöksentekoon vietävät linjaukset, jotka koskisivat esimerkiksi uudisrakentamista sekä olemassa olevan rakennetun ympäristön, kuten katujen ja viheralueiden, kunnostuksia.

Lisätietoja antaa: Asumisen asiantuntija Piia Sipinen, piia.sipinen(at)jyvaskyla.fi

[IHANA – ikääntyvien hyvä asuminen Jyväskylässä -hanke](#)
[Ennakoi asumistarpeesi – varaudu vanhuuteen](#)